

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України»

1. Мета

Метою прийняття проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України» (далі – проєкт акта) є приведення нормативно-правових актів щодо віднесення населених пунктів до зон радіоактивного забруднення у відповідність із Законом України від 28 грудня 2014 р. № 76-VIII «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» та експертними висновками про радіологічний стан населених пунктів, підготовленими за результатами проведеної у 2011 році загальнодержавної дозиметричної паспортизації.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблено на виконання Закону України від 28 грудня 2014 р. № 76-VIII «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України», доручення Кабінету Міністрів України від 27.05.2023 № 5589/5/1-23.

Зазначеним Законом внесено зміни до статті 2 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», а саме:

виключено зону посиленого радіологічного контролю із переліку зон, забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи;

визначено, що межі забруднених зон встановлюються та переглядаються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням з Національною академією наук, центральними органами виконавчої влади, сільського господарства та з питань продовольчої безпеки держави, безпеки використання ядерної енергії, управління зоною відчуження та зоною безумовного (обов'язкового) відселення, на основі експертних висновків.

Наразі діючим є перелік населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, затверджений постановою Кабінету Міністрів Української РСР від 23 липня 1991 р. № 106 «Про організацію виконання постанов Верховної Ради Української РСР про порядок введення в дію законів Української РСР «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» та «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок чорнобильської катастрофи».

Одним із основних етапів перегляду меж забруднених зон є дозиметрична паспортизація населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення, яку проведено у 2011 році в 2163 населених пунктах Вінницької, Волинської, Івано-Франківської, Житомирської, Київської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей, території яких радіоактивно забруднені внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

Другим етапом, за результатами проведеної дозиметричної паспортизації, є підготовка експертних висновків. Експертною групою Національної комісії з радіаційного захисту населення України, до складу якої входили провідні науковці, спеціалісти центральних органів виконавчої влади, підготовлено 12 експертних висновків про радіологічний стан (відповідно до кількості областей) у 2163 населених пунктах (далі – Експертні висновки), які узгоджено з усіма суб'єктами експертизи, а саме: Національною академією наук України, центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах охорони здоров'я, управління зоною відчуження та зоною безумовного (обов'язкового) відселення, охорони навколишнього природного середовища, безпеки використання ядерної енергії, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі, та схвалено Національною комісією з радіаційного захисту населення України.

При підготовці Експертних висновків експертна група вважала основним критерієм належності населеного пункту до зони радіоактивного забруднення максимальне значення паспортної дози, визначене відповідно до Інструктивно-методичних вказівок «Радіаційно-дозиметрична паспортизація населених пунктів території України, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок аварії на ЧАЕС» (Методика – 96).

Експертною групою зроблено уточнення, що у статті 2 Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного

забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» одним із критеріїв зонування є щільність забруднення ґрунту ізотопами цезію, стронцію або плутонію. Оскільки станом на 2011 рік дані про щільність забруднення ґрунту ізотопами стронцію та плутонію офіційно не опублікувалися, експертна група керувалася даними про щільність забруднення ґрунту ізотопами цезію (щільність забруднення ґрунту ізотопами цезію по кожному населеному пункту зазначено в Експертному висновку).

Також, при прийнятті рішення експертна група керувалася наступним:

у випадку відповідності населеного пункту за дозовим критерієм зоні посиленого радіологічного контролю щільність забруднення ґрунту не враховувалася;

в інших випадках при відповідності населеному пункту за критеріями дози та щільності забруднення різним зонам вибиралася зона з більш жорсткими критеріями.

Крім того, Концепцією проекту Закону України «Про внесення змін до Законів України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» та «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», затвердженою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 липня 2002 р. № 408, визначено, що зонування забруднених територій проводиться на основі дозового критерію як інтегрального показника впливу радіоактивного забруднення різних компонентів довкілля на людину та збереження статусу потерпілих при перегляді меж зон радіоактивного забруднення.

3. Основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується:

затвердити новий перелік населених пунктів, віднесених до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, відповідно до експертних висновків про радіологічний стан населених пунктів, підготовлених за результатами проведеної у 2011 році загальнодержавної дозиметричної паспортизації;

визнати такими, що втратили чинність, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, якими відносилися населені пункти до зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи у попередні періоди.

4. Правові аспекти

Нормативно-правові акти, що діють у відповідній сфері суспільних відносин:

Закон України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи»;

Закон України «Про віднесення деяких населених пунктів Волинської та Рівненської областей до зони гарантованого добровільного відселення;

постанова Кабінету Міністрів Української РСР від 23 липня 1991 р. № 106 «Про організацію виконання постанов Верховної Ради Української РСР про порядок введення в дію Законів Української РСР «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» та «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок чорнобильської катастрофи» та інші.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребуватиме додаткового фінансування з державного чи місцевого бюджетів України.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому позиція уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови не зазначається.

Проєкт акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проєкті акта відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації, стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час реалізації акта.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

8. Прогноз результатів

Проект акта не впливає на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами та інші суспільні відносини.

Реалізація проекту акта дозволить створити передумови забезпечення нормальної господарської діяльності на територіях, які було віднесено до радіоактивно забруднених та виведено проектом акта за межі зон радіоактивного забруднення на підставі даних Експертних висновків, повернення їх до повноцінного життя, забезпечити ефективніше використання коштів, які спрямовуються на проведення контрзаходів на радіоактивно забруднених територіях.

**В. о. Голови Державного агентства України
з управління зоною відчуження**

Максим ШЕВЧУК

«_____» _____ 2023 року